

Скендербег је срца Обилића
ал' умрије тужним изгнаником

П. П. Његош

Велики српски кнез и војсковођа у Епиру
Ђурађ Кастриот Скендербег
Радосав М. Додеровић

Прво издање: 2020.

Издавач: Племе Кучи, www.plemekuci.com у сарадњи са
Институтом за националну историју, www.institutni.com

Рецензенти: Предраг Петровић, Илија Петровић, Слободан
Јарчевић

Техничка припрема: Племе Кучи

Дизајн корица: Владимир Јајин

Штампа: Донат граф, Београд

Дистрибуција: 063/732-7738, cps.kontakt@hotmail.com

Радосав М. Додеровић

Ђурађ Кастриот СКЕНДЕРБЕГ

Велики српски кнез и
војсковођа у Епиру

- збирка епских песама -

Сијаринска Бања 2020

Предговор

Мало је људи у историји о којима постоји толико писаних трагова и података, а који су настали у тако различитим временским периодима, на различитим местима, различитим историјско-политичким односима балканских народа, а да се ти трагови толико сукобљавају, потиру, па чак и негирају. Један од таквих људи је свакако Скендербег.

Иако то није било давно, јер за историју, шест стотина година је релативно кратак временски период, и у народу о томе још постоје жива предања, а да не говоримо о разним писаним повељама, хроникама, записима... који јасно говоре. Али, и поред свега, са сигурношћу се не говори ко је тај човек. Шта је по својој националној припадности и коме народу припада?

Ко је Скендербег?

Скендербег је најмлађи син Јована (Ивана) Кастриота кнеза епирскога, који је владао у Маћи и Вуменестији (области у данашњој Албанији) и Војиславе, ћерке Гргура **Бранковића који је био старији брат Вука Бранковића.**

Скендербег је рођен 6. маја 1403. године у православној, српској породици и крштен по источним законима. Самим рођењем себи је донео и име: Ђурађ, Ђурђе или Ђорђе, а као што је познато, само српски народ слави крсно име, а оно је била повод његовом имену.

По Марину Барлетију (1460-1513), италијанском историчару, који је безмало био Скендербегов савременик, Скендербег потиче из Горњег Дибра, што значи да није Бугарин, а јесте Трибал, али га не назива Србином, већ Епирцем, иако на више места каже да је народ из дибарске области словенског порекла.

Ко су Трибали?

Историчари стараријег доба под Трибалима подразумевају Србе, тако да су и владаре из династије Немањића називали *трибалским краљевима*. По византијском хроничару Ђорђу Кедрину, Трибалија је „област Срба“. Атињанин, историчар Леоник Халкокондил, између осталог каже: „Род Трибала, Срба, на целој земљи је најстарији и највећи род, то поуздано знам.“ И даље каже: „Трибали, Мизи, Илири, Пољаци, Сармати служе се између себе истим језиком.“

Француски енциклопедисти Едме Манте и Конрад Малт-Брен су 1803. године у Паризу објавили дело у шеснаест томова под насловом „Географија,

математика, физика и политике свих делова света“. У десетом тому на страни 69 стоји: „Равница звана Косово... славна је по великом броју битака које су се на њој одиграле... Султан Мурат кога ми (Французи - примедба преводиоца) зовемо Амурат, први је ту потукао савезничку хришћанску војску коју је предводио Лазар, владар Србије. После победе, Амурат је био убијен од једног Трибала.“ Историја зна да је тај Трибал био Милош Обилић.

Чувена и опште призната Јањинска хроника каже да Кастриоти потичу од Масарека из Загоре код Јањине у Епиру које је словенско-српско племство.

Његош је доста јасно дао одговор у „Горском Вијенцу“ кроз уста игумана Стефана:

„Непобједног младога Душана
Обилића, Кастриота Ђура
Зринковића, Ивана, Милана
Страхињића, Рељу Крилатога
Црновића Ива и Уроша
И остале наше витезове.“

Дакле, овде Његош помиње искључиво Србе из српске историје.

Андрија Качић Миошић (1704-1760) католички свештеник и фратар, у књизи „Разговори угодни народу словенском“ из 1756. године у овим стиховима каже:

“Ко је био Краљевићу Марко
Кол` старином Кастриотић Јуре
него млади старином Бошњаци
који бјеху босанска господа
од славнога мојега народа.“

Јован Мусаки, ближи рођак Кастриота и Скендер-бегов савременик, у својој књизи „Brave memorija dihcedenti de nostra casa Musaci“ (Резиме сећања наше куће Мусаки), које је штампано око 1503. године, када пише о Скендербегу, између осталог каже: „*Huomo valeente per natura Serbiano levirtu del qale furno tante chera estimato non solum Albanesi, ma anco da anco da ogn altra natione.*“ („Био је способен човек, по народности (по природи или по пореклу - *per natura*) Србин, снаге (ауторитета) која је дуго времена поштована не само од Албанаца, већ и од других нација,“

У повељи цара Душана из Прилепа помиње се и случај када је село Лужац на Халкидику потврдио као манастирски метох и доделио му још два села и град Полихор на истом полуострву. Тада је за спровођење своје донације и одређивање међа метоха послао свог властелина Михаила Калварија и војног челника Бранила (подаци узети из књиге „Поријекло Куча - Дрекаловића“ Предрага Р. Петровића, други том стр. 194.) Такође, у још три документа и повеље цара Душана помиње се Бранило.

Константин Јиречек (1854-1918) је изучавао Скендербега, али као хришћанина, и у књизи на немачком „Geschicthe der Serbien“ из 1911. године каже да је „...српски Дубровник њему и његовој браћи даривао право дубровачког грађанина“.

Томо Ораовац (Томо Петров Вучинић 1853-1939) Старокуч, књижевник, политичар и историчар, у свом делу „Арбанашко питање и српско право“ из 1913. године стр. 8-10, између осталог каже: „Ред је и право да се једанпут расправи питање о томе ко је, и које је народности овај велики јунак и војвода. Зна се да му је прађед био Србин, да му је ђед био Србин и отац и мајка чисти Срби, да му је отац дао свој деци чисто српска имена и да у својој породици, како и у мушкој тако и у женској линији, сем бабе, није имао никог од арбанашке крви. Но, да ли је Карло Топија био Арбанас, то је питање које још није расправљено. Међу Арбанасима нема имена Ђорђе, Иван, Станиша, Војислава, Мамица, Јелена, Марија, Влајка, ни Ангелина, нити се код Арбанаса могу наћи многосложна имена (што ће рећи да ни Карло није Арбанашко име - примедба преводиоца) већ обично једносложна: Пренк, Ђон, Лек, Биб, Гиљ, Дед, Том, Марк... итд.

Ако узмемо геополитичку карту Душановог царства из 1360. године, јасно се види да је по Душановој смрти на целој територији Албаније, Македоније, Црне Горе и једним делом Грчке, владало

Карта српског царства из 1360. г. По смрти Душановој, на малом делу данашње Албаније влада Карло Топија, свуд су околу очигледно Срби. Питање је и Карлове народносне припадности, пошто му се отац звао Андреј, а деца: Ђерђа (вероватније Ђурађ), Јелена, Војисава, Марија, Никита, Тануш, Лазар. Андрија Качић Миошић пише их као Топиће.

српско племство, са изузетком Карла Топије, за кога се са сигурношћу не може рећи да није био Србин, али му се то не може ни оспорити. Дакле, овим областима владали су Срби: Симеон Урош, Тома Прељубовић, Оливер Грчинић, Вукашин и Угљеша Мрњавчевић, Дејановићи, Балшићи.

Године 1444. у Љешу, који је тада био под Венецијом, окупила се властела и донела одлуку о војном савезу за заједничку борбу против отоманске империје. На том сабору Скендербег је изабран за врховног вођу, што су касније албански историчари злоупотребили и то назвали „Албанска лига” и оснивање албанске државе, а Скендербега промовисали у албанског кнеза и владара, што свакако није тачно, јер историја зна какав је то савез био. Имајући у виду догађања из наше новије историје, постаје јасно да српском народу и његовој националној историји савремена друштвено-политичка догађања у свету не иду на руку. Јасно је да албански национални интерес, исфорсиран од стране Запада, али никако историјски и научно утемељен, од те наводне „Албанске лиге” из Љеша, преко „Призренске лиге”, па све до данашњег дана, увек храмље на једну ногу и свакако мора доћи време научног, а не само политичко-економског или неког другог интереса, па ће се разрешити питање и ко је Скендербег.

Гроб Скендербега

Скендербег је сахрањен у православној цркви свети Никола у старом утврђењу града Љеша (данашња Абанија), које се налази на брду изнад данашњег града Љеша. Данас се гроб Скендербега лажно приказује да се налази у католичкој цркви свети Никола која се налази недалеко од центра данашњег града Љеша.

Српски борци за време балканских ратова испред гроба Скендербега у старом утврђењу града Љеша.

Католичка црква свети Никола у Љешу, покривена и опасана стубовима, наводни гроб Скендербега.

Скендер бегъ
(Ске(н)д(е)рѣ бегъ)

Оригинални потпис Ђурађа Кастриота Скендербега дубровачком кнезу од 7.7.1459. год. (Државни архив у Дубровнику - Acta senctae mariae maioris saec XV fasc. IV 350). Писмо писано ћирилицом, рашким канцеларијским брзописом (Петар Ђорђевић, „Историја Српске ћирилице“, стр. 170).

Читајући многобројне записе и радове о Скендербегу хтео сам да, колико је то могуће истинито, непристрасно и што веродостојније, историју овог нашег јунака и војсковође, обрадим кроз епске стихове.

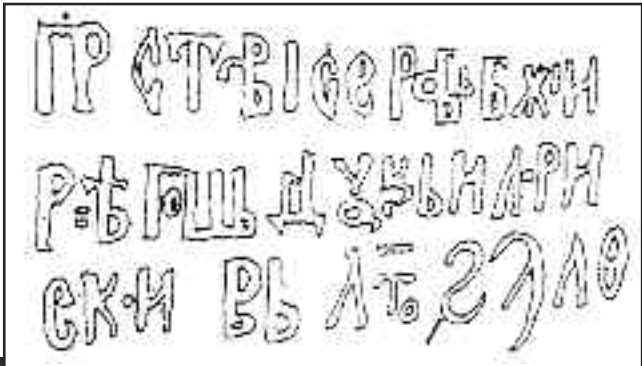
Ради веродостојности овде доносим и родослов Кастриота који је приређен у књизи „Ђурађ Кастриот Скендербег - историја и славна дела кнеза епирског” аутора Марина Барлетиа, у преводу др Стевана Томовића, издавачке куће Мунгос из Новог Сада, у сарадњи са Институтом за националну историју.

Родослов

- *Бранило Кастриот* (1314-1379), челник за време цара Душана, властелин за време цара Уроша, кефалија Канине за време Александра.

- *Павле Кастриот* (1335-1391), господар Серине и Жеравине.

- *Јован Кастриот* (1366-1442), кнез Епира (Маће и Вуменестије), ожењен Војиславом, ћерком Гргура Бранковића, кнеза Полога, имао децу: Репош - калуђер на Хиландару; Константин - од 1410. г. таоц у Турској где је и умро; Станиша - од 1410. г. таоц у Турској где је и умро; Марија – удата за Стефана Црнојевића господара Зете; Ангелина – удата за Владана Аријанта; Јела – удата за Ђурђа Балшића; Влајица – удата за Стефана Балшића; Ђурађ (Скендербег); и Мамица – удата за Карла Топију.

„Представи се раб Божји Репош кнез илирски лета 6939.“

У саборној цркви у српском манастиру Хиландар сахрањен је Скендербегов рођени брат Репош, где се налази натпис који о томе сведочи (за више детаља погледати књигу “Ђурађ Кастриот Скендербег - историја и славна дела кнеза епирског”, Марин Барлети, www.skenderbeg.rs).

- *Ђурађ Кастриот Скендербег* (1403-1468), оженио Андронику ћерку Комнена Аријанта.

- *Јован Други Кастриот* (1456-1525), оженио Ирину Бранковић, ћерку српског деспота Лазара Бранковића. Имао децу: Ђурађ Други, Константин, Федерик, Алфонсо, Феранте, Марија.

- *Ђурађ Други* (1476-1540), са првом женом имао сина Дрекала, са другом женом Филипа, Аугустина, Цезара, Лауру и Луиђија.

- *Дрекале* (1507-1577), од њега је настало братство Дрекаловића у Кучима.

Ова књига је настала на предлог мог великог пријатеља др Миролуба Петровића од Дрекаловића, који су директни потомци великог Скендербега, те му овим путем искрено захваљујем на предлогу и пруженој логистици.

Водећи рачуна о томе да не кривотворим историју и не вређам ничија осећања, као основни извор и подлогу за ово дело, користио сам књигу „Ђурађ Кастриот Скендербег - историја и славна дела кнеза епирског” већ помињаног Марина Барлетија, а да би читаоцу историјски приближио овог човека, наравно, користио сам и друге изворе, чији попис је на крају ове књиге.

Барлети није био наклоњен Србима (неки извори наводе чак да је Барлети био и србомрзитељ, у шта не треба посебно сумњати, што се очигледно види

читајући ово његово дело). У његовој књизи на страни 102, у поднаслову **Скендербегову војску зауставља мизијски деспот Ђурађ**, каже: „...појавио се један покварењак који је газио веру и дату реч, на вечну несрећу и жалост Мађара, и на највећу и незапамћену несраћу и невољу свеколиког хришћанског света, да спречи успех овог славног подухвата“. То је само један од примера, па ипак дајем му пуно поверење, јер Барлети је у пуном светлу приказао Скендербега, и верујем у правој истини.

Дакле, ово дело је настало из жеље и потребе да се и на овај начин, после толико времена и неправедног запостављања овог јунака наше националне историје, његов значај осветли и приближи српском народу, а и другим народима, уз напомену да Скендербега не отимамо од других, већ га слаavimo као српског обласног кнеза и великог јунака.

*У Сијаринској Бањи
Радосав М. Додеровић
јануара 2020. године*

РОДОСЛОВ КАСТРИОТА

Од Бранила Кастриота (1314-1379)
Душановог властелина
настала је моћна лоза
великога српског сина.

Јер од њега оста Павле (1335-1391)
кнез Серине и Жераве,
витез соја господскога
што изроди умне главе.

Од Павла се Јован (1366-1442) роди,
зет Гргура Бранковића,
кнез Епира и родитељ
деветоро сивих ‘тића.

Господ му је подарио:
пет одива, чет’ри сина,
умни, вредни и напредни
- двору понос и милина.

Но судбина тако шћаше,
Ђурађ (1405-1468) лозу да продужи;

два му брата Мурат уби,
православљу Репош служи.

Хиландарски монах поста
и господу служи Бога,
кроз молитве и бденија
припомаже брата свога;

Што га Турци превјерише
Скендербег му даше име,
али и то не поможе
- ратоваће Турци с њиме;

До сопственог ископања
ил' његове погибије,
Скендербег се вјери врати
- но мјењао име није.

Александар Вођа Силни
с Турцима је заратио,
много им је јада дао
док је браћу наплатио.

Јован Други (1466-1525) Скендербегов
Бранковића зет бијаше,
са Ирином Лазаревом
Ђурђа Другог (1476-1540) подизаше;

А од Ђурђа Кастриота
син Дрекале (1507-1577) стасао је
и од њега поносити
бранич Српства настао је;

Дрекаловић братство што је
и дан данас у Кучима,
благо мајци што их рађа,
благо Српству што их има.

Повеља Јована Кастриота манастиру Хиландар о донацији два села из 1426. године.

КНЕЗ ЈОВАН КАСТРИОТ (1366-1442)

За Јована Кастриота кнеза
великога српскога витеза,
по промисли Бога јединога
и благослов родитеља свога
ћер Гргура Бранковића, млада,
који земљом од Епира влада,
удаде се Војислава мила
деветоро ђеце му родила:
Мару, Јелу, Влајку, Ангелину
и Мамицу прелијепу, фину;
Чет'ри сина, четири сокола
за које се чуло до Стамбола:
Константина, Репоша, Станишу
и Ђурађа радост понајвишу,
јер пред само његово рођење
мајка му је уснила знамење.
Санак страшан Војислава снила
да је змаја живога родила
и он моћан на небо полеће,
ка Једрену оде и одлеће;
На бедеме утврђене паде

Акт којим братство манастира Хиландар потврђује да су за Кастриоте закупљени аделфати у манастиру, у пиргу Св. Ђорђа (дат. 1426-1431). (Аделфат је доживотно издржавање кога је манастир давао у надокнаду за поклон који му је дат у имањима или новцу).

живом ватром засипати стаде
султанове дворе и сараје
и никако ватра не престаје;
Сво је турско царство прогутао,
код дужда је и Млетака стао
и хришћанске земље закрилио
- но се више није повратио.
Али тога вакта и земана
кидисаше Турци на Јована
да му земљу отму и поробе
и да њега живога заробе;
Него Јован Епир не даваше,
са Турцима дуго ратоваше,
брани земљу од силних напада
залуд помоћ тражи од запада
да устави сили Пророкову
и да вјеру одбрани Христову;
Неће папа ни српске велможе
и не да им ђаво да се сложе,
Душаново не остаде ништа
него братска чине разбојишта,
међусобно земље отимају
тако српску снагу просипају;
А турска се осоколи сила
те је многе земље прегазила.
А хиљаду и треће стотине
осамдесет и шесте године
Јована је кнез Лазар позвао

српску војску да би ојачао,
да на Плочник чекају Мурата
од Европе затворе му врата,
победу су дивну однијели
славу српске војске пронијели;
А послѣ љета неколико
пропало је српство васколико,
на Косову Мурат се освети
но с' Лазарем ту ће умријети.
Тешке Јован дочекаше јаде
онда вазал Турцима постаде:
Шта од тога може бити горе
но водити браћу код Ангоре
да би турска аждаја несита
под командом цара Бајазита
Темерлану царство преотела
но се много бјеше залећела;
Татари га у кавез ставише
окле никад не изађе више.
Мурат Други Коца кад завлада
Јовану је дао пуно јада.
Кад је Мурат Епир освојио
од куће је дјецу одвојио,
па синови млади Јованови
таоци су били султанови.
Кад их султан прими и потурчи
онда кнезу епирском поручи
како ће му кућу утријети

и без дјеце да ће умријети.
Све их Мурат у ислам преведе
Ђурђу име Скендербег нађеде
а два сина кад му крвник уби
онда Јован сву снагу изгуби,
па је Свету Гору походио,
Свевишњеме да би ближи био
и да му се захвали на дару
у светоме оста Хиландару
ђе и данас почива у миру
у овоме српском манастиру.

РОЂЕЊЕ ЂУРАЂА КАСТРИОТА СКЕНДЕРБЕГА

На двореве Јованове
Војислава санак снови
како своме господару
родила је змаја жива.

Змај одлеће Једренима,
на бедеме тврде паде,
султанове дворе спржи
- скоро ништа не остде;

Но се облак диже густи
- покри турску царевину,
ка Млецима змај окрену
и одлеће у висину.

Сан Јовану казивала
кад се тихо спусти вече,
пољуби је кнез у чело
и господар нежно рече:

- Војислава верна љубо,
ти си стожер дома мога,
све је добро, а и биће
са помоћу Вишњег Бога.

Дивну децу родила си
и свако је мени драго,
наше кћери и синови
највеће су наше благо.

Али моја верна љубо
твој сан мени много значи,
треба да се он разуме
а никако да тумачи.

Госпо рода племенита,
Бог ми тебе подарио,
не бојим се за замену
када будем остарио.

Родићеш ми наследника,
јунаштвом ће да заблиста,
Турцима ће крвник бити
а велики војник Христа.

За свој народ ратоваће
и дуждова бити снага,

најсрећнији ја сам данас
о једина жено драга.

Како рече, то се стече,
Војислава сина роди
а знамеће на десници
кроз цео га живот води;

Мач са крстом Христовијем
веру му је учврстио
и Бог дао сваки Србин
К'о Скендербег човек био.

СКЕНДЕРБЕГОВ МЕГДАН СА ЈЕДНИМ СКИТОМ

Код Једрена турског града
паде војске сто хиљада,
Мурат други међу њима
са својем вазалима;
ту су паше и везири
и остали дворски жбири
а табор се ускомеша
као да је нека преша.
Халабука тек настаде
кад видеше силне јаде
- однекуд се Скит појави,
мегданција онај прави;
Пред Мурата копље заби
и на копље главу наби
од уходе Муратове
па на мегдан Турке зове;
Али нико да му приђе
а камо ли да изиђе.
Обећава султан даре
и велике нуди паре,
много злата и дуката

а паника Турке хвата;
- Боље нека пукне брука
него мајка да ми кука;
Тако скоро сваки мисли,
од страха се Турци стисли,
док Скендербег сам устаде
пред Мурата цара стаде:
- О Пророков дични сине
За веру се радо гине,
твоји дари не требају
нек ми душа иде рају;
Жао ми је овог роба
неће му се знати гроба;
Па несрећном Скиту рече:
- Настрадаћеш о човече,
мада на то имаш право,
однеће те црни ђаво.
На биљегу Скендер стедо,
разјарени Скит нападе
за руку га Скендер зграби
и под грло нож му заби
и у само два потеза
силном Скиту врат пререза.
Паде глава са трупине
и одскочи од ледине;
Одсечена скитска глава
на утрини поиграва,
док из жила крв се сточи,

отворене широм очи.
Из очију страх се шири,
кроз бркове језик вири
али ништа не прозбори
док ордија проговори
и силно се заталаса;
Звук се зачу таламба,са,
свирале и зурле пиште
- заглушише разбојиште.
Ту падишах слави бога
и младога борца свога,
прожет срећом и милином
Скендербега назва сином,
и јунаком царевине
што не жали да погине:
За Пророка и за цара
и да нема већег дара
но Бог што му даде њега
- великога Скендербега.

Најпознатији портрет Ђурађа Кастриота Скендербега који је изложен у музеју у Фиренци.

СКЕНДЕРБЕГ (1403-1468)

Са сред Кроје каменога града
силан човјек Епиром завлада,
Кастриотић Турађ то бијаше
што Скендербег име носијаше
откад су га Анадолци били
у исламску вјеру превјерили;
И два брата његова рођена
у ропство су с њиме одведена.
Заједно их тамо потурчише
и они се никад не вратише,
по налогу турскога султана
обојица бјеху отрована.
Кад му браћу исподмукла уби
и њега је хтео да погуби,
но Скендербег од цара одбјеже
тврдој Кроји у Епир побјеже;
Кнежевину среди и оснажи,
савезнике за битке потражи.
С два султана ратове поведе
и често је носио победе;
Но када је низао поразе

Шлем Скендербега изложен у Велт музеју у Бечу (Weltmuseum Wien). Реплика шлема се може набавити преко сајта: www.skenderbeg.rs

није лио сузе низ образе,
нити много због тога патио
но увијек дупло наплатио.
Господу се увијек молио
и сили је свакој одолио;
Мурата је Другога султана
потукао у више земана
и његове војске разбијао
и у црно паше завијао,
па су они после таквих дана
од сивелног стрепели гајтана.
Његова је борба била јача
од Мехмеда Другог освајача,
што Цариград бјеше оборио
али Епир није покорио.
Глас Европом брзо је прошао,
Александар Вођа је дошао,
војсковођа, ратник, дипломата
и највећи крвник Азијата;
Зна да слуша и да проговори,
пет језика ко рођених збори:
турски, грчки, словенски, арапски
и млетачки или талијански,
па кад с дуждом у разговор сједи
то не мора нико да преведе;
А витеза њему равна није,
на мегдану 'оће да убије
а умије живот да опрости,

Сабља Скендербега изложена у Велт музеју у Бечу (Weltmuseum Wien).

срце му је препуно милости,
за свој народ 'оће погинути,
за издају главу откинути;
Кукавице мрзи и презире,
и ако се један пут умире
некад мораш положити главу
да би образ сачуво и славу.
Господар је чувенога гласа,
танка струка, високога стаса,
широкијех плећи и рамена
а мишице да су од кремена;
На њему је господско од'јело,
никог тако не би понијело,
па господар такав је заиста
као сунце са истока блиста.
Кад га склопи међедина сура
и преко ње капа од самура,
к'о да сунце за планину зађе,
- нема тога да преда њ изађе.
Страшна сила из њега избија
- за душмане громовник Илија.
Под калпаком два ока ватрена,
мрки брци пали на рамена,
на прсима покривају токе,
свако пуце има пола оке;
Мач зелени носи на кајасу
и два љута ножа у појасу
а на своме бијесном Кулашу

шестоперца држи о ункашу,
бојно копље змијоглава лика
и штит тешки од љута челика
штитоноша једва подизаше
кад господар Кулаша узјаше,
а кад му се баци на рамена
за њим иде војска уређена,
к'о кад свати за ђевојку оду,
тако иду да бране слободу,
но не знају дал ће се вратити
и како ће главе наплатити;
Но Господ је тако одредио,
колико је батака водио,
своју главу није изгубио
а много је турских погубио;
Био бранич својеме народу
за крст часни и златну слободу.

БИТКА НА МОРАВИ И ЗАУЗИМАЊЕ КРОЈЕ

Причала ми нагоркиња вила
да је некад у времена стара
српски деспот Бранковићу Ђурђе
заратио против турског цара.

Мурат Други султан од Једрена
на Дунаву своје шајке тури,
оте Ђурђу Смедерево тврдо,
из Србије деспота најури.

Он побјеже угарскоме краљу
а Владислав Хуњадија зове,
да деспоту војну помоћ пружи,
да поврати земљу и градове;

Онда Јанко перјаница круне
по наредби краљевој поступи,
четрдесет хиљада војника
под оружје стави и окупи;

Ђурађ Кастриот Скендербег

И војска се деспотова крену
поведе их пут земље Србије,
у сретање иде турској сили
и нада се битку да добије.

Кад је Мурат за ово дочуо,
румелијског зове Каранбега,
да Јаноша пред Београд срете
и Мурат је сигуран у њега;

Па падишах бегу говораше
о Угарској и њиховој сили,
Смедеревцу Ђурђу да помогну
велики су војску упутили.

- Вјерна слуго царевине наше,
српски деспот оће да се врати,
војску сам ти опремио царску
за Пророка идеш ратовати;

Осамдесет хиљада војника
и са њима узми Скендербега,
једини је од наших јунака
који може да победи њега;

Јер Хуњади више се не рађа
храбар, срчан, ратоват умије,

вјештине је ратне изучио
и оружје свако разумије.

Царска слуго добро да упамтиш:
да Скендербег поуздан ми није,
од како сам њега потурчио,
дража му је црква од џамије;

То је штене чисте српске крви
и толико сине мораш знати,
ма колико да је силан јунак,
не смијеш му никад вјеровати;

Кад му прва изиђе прилика
ханџар ће ти у леђа забити,
на душманску оће прећи страну,
твоје крви слатко се напрати.

Можеш поћи нек те Пророк чува,
гледај да се узвишено вратиш,
ако ли ме будеш обрукао
својом главом лично ћеш да платиш.

Пожури се паша Београду
и свој логор на Мораву стави,
распореди војску и стјегове
па се нада да победу слави.

Хуњади му зађе иза леђа,
засједе је свуда поставио,
ако Мурат са војском пристигне
да би њега ласно оставио;

Силовито са чела удари
а Каранбег крену да повлачи
војску што му у паници бјеше
и ако је био дупло јачи.

Кастриотић бјеше наумио
за навијек да напусти цара,
те са војском повлачење поче
и Угрима простор да отвара;

Битка крену да се распламсава,
турска војска сређиват се стаде,
но Скендербег опет је помути
- у бјежање отворено даде;

То је турска сила приметила
и расуло велико настаде,
Угри тако задобише битку,
Муратово надање пропаде.

И Каранбег бјежи у паници
јер му логор Хуњади похара,

цио ратни штаб је изгубио
и својега вјернога писара;

Ког Скендербег у бјежању оте,
па намјеру да оствари своју
од писара царско писмо узео,
турска војска да му преда Кроју;

Када такво писмо кривотвори
брзо војску преуреди своју,
под мач стави царскога писара
и крену се да преузме Кроју.

Кад је дошо граду под бедеме
управнику глас је отпермио,
да би Кроју утврђеног града
за предају њему припремио;

А Ђурђе ће њему донијети
ферман турског честитог цара,
па о томе разговора нема
нити може да се преговара;

У то доба Скендербег пристиже
а градска се управа окупи,
онда лажни ферман прочиташе
и по њему управник поступи.

Скендербег је ојачао војску
Па из Кроје утврђеног града
очевину своју ослободи
и праведно Епиром завлада.

САБОР ЕПИРСКИХ КНЕЖЕВА У ЉЕШУ

У тешкоме вакту и земану
књигу Ђурађ Кастриотић пише
кнежевима епирских земаља
и у Љешу сви се окупише;

Да војничке савезе утврде
и потпишу нове уговоре,
уједине и добро се спреме
против турске силе да се боре.

На речено мјесто и вријеме
први стиже Аријант Топија
силан ратник и моћни владалац
и велика турска крвопија;

Нешто мало времена протече,
онда стиже и други Топија,
ништа гори од првога није
вitez прави, страшни кнез Андрија;

С војском малом али одабраном
и Музаком и Комненом сином
што у војсци цијелој његовој
одвајаше стасом и висином;

Од Балшића Ђурађ је дошао
стари Балша спремио је сина
а са Дрима зелене ријеке
два су брата стигла Дукађина;

Дукађини Павле и Никола,
земља им је до Горње Мизије,
коју браћа чувају и бране
од варвара из Мале Азије.

Онда Лека Захарија дође
из Задримља и питомих брда
што у граду утврђеном Дању
Турцима је био брана тврда;

И Спан Петар са три сина дође:
са Алексом, Мирчом, Божидаром,
моћна војска за њима јахаше
а сви кнезу клањаху се старом.

Од Жабљака и од Сокограда
Црнојевић Стефан кад пристиже

за њим војска, а земља се тресе
цио логор на ноге се диже;

Њега прате два сива сокола
већ стасали млади витезови:
кршни Јован, још кршнији Ђурђе
Стефанови узорни синови.

Скуп Европи био је по вољи,
дужд млетачки није против био;
Емисари европски пристижу
поклисаре и дужд је спремио.

За долазак истече вријеме
и племство се цијело окупи
а домаћин моћнијех званица
Кастриотић говору приступи:

- О велики оци и кнежеви,
Господ нас је окупио ође
да зборимо и да промислимо
за све оно што треба да дође;

Но и сами знате и видите
што долази то није далеко,
па да би се боље припремили
у то име ја би нешто рек'о.

Браћо моја витезови Христа,
лаковјерни не смијемо бити
нит лажљивом вјероват Мурату
јер то нам се може осветити.

И мој отац Бог да га опрости
кривоклетном Мурату вјерова,
па му онда да државу спаси
своју ђецу рођену дарова.

Невјера је грђа од ђавола,
невјерни му ђецу превјерише
ја побјегах и Бог ми поможе,
моја браћа то главом платише.

Нису Турци на оружје силни
него туђу користе неслогу,
ако једни друге послушамо
онда Турци ништа нам не могу.

Ми имамо велике јунаке,
па кнежеве и умне војводе
и ратнике од нашег народа
што се неће одрећи слободе.

Турци ни сад за рат спремни нису,
истина је и ствар тако стоји

него Мурат приморан је на то
- побуне се у Азији боји.

Нисам ни ја за рат са Турцима,
али неко мора почет први,
још нам ране зарасле нијесу
због велике проливиене крви;

Још је слабост у моме народу,
нема хране, а нема ни снаге,
проклеће ме снахе и невјесте
што им у смрт шаљем миле, драге.

Како мајке и ђеца њихова,
тако сеја кад изгуби брата
сви ће рећи кривица је моја,
која корист од новог рата.

Али браћо и господо моја
ако нешто може да се бира
увијек би прво изабрао
рат праведни од срамнога мира.

Ето браћо витезови моји,
пред Богом се данас покажимо,
за будућност, вјеру и за Христа,
мир небески сами потражимо;

Нек будућа знају покољења
да смо браћо гинули због тога,
за навијек да им оставимо
достојанство царства хришћанскога.

Ђурађ Кастриот Скендербег

ПРВИ БОЈ СА БАЛАБАН БАДЕР АГОМ

Мехмед Други војску окупио
и пред војском дуго говорио
о Пророку, Меки и Медини
и о силној турској царевини;
О јунаштву, о сили и моћи
и времену које треба доћи,
правовјерни да ће побједити,
господари Васељене бити,
а хришћани да су невјерници,
улизице, олош, несретници;
Међусобно мрзе се толико
за крвника не треба им нико,
послушници добри кад морају
па их Алах одабра за рају;
Са њима је ратовати лако,
вјероват им не треба никако.
- На нашој ће страни Пророк бити
рат са њима ми ћемо добити.
Кад је војсци повратио вјеру
Балабана дозива Бадеру:
- Вјерна слуго, пиле од сокола,

ти си снага цара и Стамбола
и цијеле царевине наше,
диве ти се везири и паше;
Град Константин кад сам освојио
јунаштвом си пуно одвојио
па ти ево згода и прилика
са осамн'ест хиљада војника
да потучеш дрског Скендербега
и са врата да ми скинеш њега.
Балабан је цара разумио
па овако бјеше наумио;
На границу код Охрида дође
и лукавством служити се пође,
Скендербегу тајно шаље даре,
суво злато и велике паре,
па ако би битку изгубио
оштру сабљу не би пољубио
но би био у некој милости,
кнез велики може да опрости,
сачува му изгубљену главу
и тако је кнез скупљао славу.
Скендербег је дарове одбио,
но је друге аги узвратио:
Срп и пијук, раоник, мотику...
- Ево аго пружам ти прилику
ваљда можеш да ме разумијеш,
иди ради оно што умијеш,
- јер ти лоза није нешто јака

потомак си епирских сељака;
што су вјеру дали за вечеру
ти гријеси никад се не перу
а оружје остави другоме
јер припада роду господскоме.
Немој на ме војску доводити,
задње ће ти војевање бити;
Но Балабан љутито удари,
са кнезом се великим судари
коме срећа наклоњена бјеше
и победу Срби однијеше;
Док бјежаху Турци у паници
кнежеви су најбољи војници
растурену војску раздробили
да би већу славу задобили,
и што већи плијен донијели,
у ратној се игри занијели;
Док падоше у турску засједу
загорчаше велику побједу,
јер их Турци живе ухватише
и свој пораз тако ублажише.
Ето браћо то је тако било
ту Дебранин погибе Мојсило,
Скендербегов заповједник војни,
први ратник и витез убојни.
У ропство су пала седморица:
рођак кнезов, Владанов Ђурица,
два сестрића великог ујака

Ангелинин и Јован Музака
па Куч Ђурађ и Јован Белиша,
два Ђурђева витеза највиша.
Манасија Јован би окован
а са њиме и Перлетски Јован,
те је тога несрећнога дана
без четири остао Јована.
Да их спаси све је покушао,
откупе је и дарове слао,
да поврати круну војске своје
но узалуд све то бивало је.
Нешће даре, но душу наслади
и варварин нечасно уради:
На муке их тешке ударио,
петн'ест дана душу им вадио
ко што само дивљаци умију
кад ухвате и огуле змију;
Тако живе људе одријеше
и на муке душу им узеше.
После овог чина дивљачкога
Скендербег се заклео у Бога
вitezове да ће осветити
или неће у животу бити;
И тако је било ваистину
док је живот загорчо Турчину.
Још три пута с њим се сукобио,
сва три пута Турчина добио,
сваку братску наплатио главу
и вјечиту зарадио славу.

БОЈ НА ОРНИКУ (1448. године)

Ситна књига стиже Скендербегу,
Мустафа га зове на биљегу
- О Скендере превјерено влаше,
многе војске разбио си наше
зато што их ја нисам водио;
Никад јунак за ме ниси био,
човјек који истинито збори,
него хајдук сакривен у гори;
Мојој војсци на мегдан не смијеш,
што се онда јадан не убијеш
- ако мислиш да нисам у праву
дођи своју замијени главу.
Но Скендербег другу отписује
и Мустафи у њој поручује
- Слушај туре, Дина ти твојега,
сам означи која је биљега,
ја ћу доћи на мјесто речено
и тамо ће све бити решено;
Ко је хајдук и ко јунак није,
чије срце у грудима бије
к'о у лафа кад се с другим бије,

Ђурађ Кастриот Скендербег

ил' у зеца у грм кад се скрије.
Још се самном нијеси борио,
моје земље ниси покорио
и Бог даће да нећеш никада,
од мене ћеш допанути јада;
Сву ћу твоју војску сатријети
а од бруке сам ћеш умријети.
Када ситне књиге размјенише
за бој љути мјесто одредише,
Ороник се зове равно поље,
бојно мјесто да не може боље
у Горњеме Дибру покрај Дрима
за велике војске мјеста има.
Прва турска на бојиште стиже
и чадоре бијеле подиже,
педесет је хиљада војника
искуснијех бројала ратника;
Ни Епирци нису за бацање,
ако их је девет пута мање,
шест хиљада Кастриот доведе
и са њима мисли до победе.
Докле војске битку припремају
Азијати борца опремају,
Карогужа силног мегданцију
што цијелу прелази Азију
и мегдана безброј је водио
а ни један није изгубио;
Сад Епирце јавно изазива

и свакавим именов назива
е се они оће наљутити
и на мегдан свога упутити.
У епирској војсци заћуташе,
неки неће, а неки се плаше,
онда јунак за мегдан се јави
визир калпак имаше на глави,
панцир оклоп као сунце сија
то бијаше Павле Манасија;
Скимтир сабљу о бедру носаше,
коња Вранца од мегдана јаше,
о ункашу штит и топуз стоје,
бојно копље окренуо своје;
Преко гриве бијеснога Врана
силан јунак спреман за мегдана,
па се онда јави Скендербегу:
- Господару идем на биљегу,
тамо русу да оставим главу
ил' војничку да уберем славу
и сачувам образ војске наше
испред турске ордије и паше;
и молим те господару мио
да би мени за све опростио.
Онда Павле на Вранца засједе
и на мегдан крену до победе,
мегданције коње ободоше,
штит и копље оба подигоше;
Павлово се подиже високо

преко штита у главу кроз око,
на потиљак са мозгом излеће
више никад прогледати неће.
Овај пораз Турке успаничи,
па ордија на војску не личи,
логором се немир проширује
а Мустафа војску умирује.
Кад је ово Скендербег видио
распоред је бојни одредио
Манасија на лијево крило,
Вран војвода десно и Мојсило;
Он у центар страшнога бојишта
ратна труба на јуриш запишта,
па његова војска одабрана
под командом Мојсила и Врана
колико је силно ударила
Мустафин је центар провалила
и шанчеве турске развалила.
Скендербегов налет бјеше јачи
И Мустафу од центра одбачи,
на Павлово наћера га крило
што је Турску силу саломило;
Пола војске Павле му посјече
други дио у брда утече,
с мало волјске Мустафа остаде,
Манасија док пред њега стаде;
Круг затвори, бјежање спријечи,
предаде се паша без ријечи.

Боже мили грдна разбојишта,
од Турака не остаде ништа;
Свуд околу главе одсјечене
и лешине крвљу залирене,
побијени коњи и атови,
изломљена копља и штитови;
Бритке сабље, стријеле, калпаци,
прегажене чалме и барјаци
на којима полумјесећ стоји,
ко би мого мртве да преброји.
Скендербегу паша када приђе,
не плаши се него се застиђе:
Да му није писмо оправио
друкче би се с њиме поздравио.
Онда тихо и понизно рече:
- Клањам ти се велики човјече.
Миљеник си Божје воље био
кад си моју војску уништио,
цио живот водио сам битке
и од сабље не погубох бритке
но ево ме круниса срамота,
шта ћу данас од свога живота;
Па те молим одсијечи ми главу,
турској сили што помрачих славу
проплакаће ће Медина и Мека,
мене гајтан у Једрене чека,
Падашаху на очи не смијем
боље да се преда те убијем.

Но Скендербег Кастриота рода
чини оно што чини господа,
вitezови људи и јунаци
пред Мустафу бритку сабљу баци,
оштру сабљу паша да пољуби
и да нађе ко да га погуби;
Па владалац епирскијех брда
у кога је Божја вјера тврда,
пушти Турке да благо сакупе
и Мустафу плате и откупе.
Сакупише накита и злата
и двадесет хиљада дуката
Скендербег му слободу дарива
из логора испрати га жива
и пратњу му до границе даде
ко што људи и јунаци раде.

ЖЕНИДБА СКЕНДЕРБЕГА КАСТРИОТА

После борбе око Светиграда
кад Скендербег с Муратом зарати
турски султан умало не страда
и одмах се у Једрене врати.

Да одмри и снагу прикупи
и мало се наоружа боље,
силну воску спреми и окупи
и на бојно поврати се поље.

Мир Епиром поново завлада,
опет народ ради и тргује
а Скендербег усред Кроје града
државнички земљу уређује;

На све стране шаље емисаре
и војничке савезе склапаше,
уговоре утврђује старе,
нови рат се с Турцима спремаше.

Једног дана крај је јула био,
епирски му кнежеви дођоше,
када их је господар примио
овако му зборити пођоше:

- Господару ти си наше сунце,
моћна сила и снага народна,
ратничке си достига врхунце
него твоја кућа благородна.

Немаш ђеце, немаш наследника
а ти стално у ратове одиш,
погинућеш, постоји прилика
и о томе рачуна да водиш;

Немаш право тако урадити,
јер кад твоју сахранимо главу,
ти ћеш цио народ ојадити
- сахранићеш са собом државу.

Ко год други на престо да сједе,
са другијем има да се трви,
па ће мука све нас да поједе
може бити пролирене крви.

Господар их пажљиво саслуша,
благодари и захвали свима,

рече да ће и то да окуша,
он је знао предлоге да прима;

Испланира и савјет сазове,
но одлуке сам је доносио,
па упита виђене кнезове
код кога би ћевојку просио.

- У Комнина Аријанта кнеза
што обалом од Јадрана влада
кћер лијепа Доника принцеза,
царске лозе љепотица млада;

Љепше нема нити паметније
наоколо у свијем земљама,
кнез Аријант не би против био,
он је моћан и требаће нама.

- Ево имам четдрес година,
о томе сам добро промислио,
то је моја воља и судбина,
не знам браћо шта бих изгубио;

Шта ће жена мојим дворовима,
политику која ће да води,
да ме мучи својим хировима,
навико сам бити у слободи;

А много је познатијех глава
самовало женило се није
и такве је окрунила слава:
Мит, легенда и суд историје.

- Господару на то немаш право,
но дружину своју сушај милу,
добро пази и промисли здраво
- нећемо те женити на силу;

То ти мора обавеза бити,
вр'јеме лети чекања ти није
и несмијеш државу убити
да те по злу пишу историје.

- Кад је тако браћо моја мила
ја вас више не могу одбити
нек је јача правда него сила,
моју ћете дозволу добити;

Нека Музак Топија похита
и мој сестрић са њиме да иде,
нека кнеза Аријанта пита,
услов кажу и ђевојку виде.

Просиоци ђевојци одоше
те Донику испросише младу

а од кнеза услове добише
и Кроји се повратише граду;

Онда свате Кастриотић купи:
Властелине, племиће, кнезове...
око себе господу окупи,
пријатеље из Европе зове;

И свештена лица и владике,
да га они пред Богом вјенчају
и у овој свечаној прилици
за будућност благослов му дају;

По источном праву црквеноме
од Господа милост да прибаве,
да Доника господару своме
рађа кћери и синове здраве.

Седам дана весеље је било,
све подруме кнез је отворио,
те се јело играло и пило
док се народ није уморио.

Са свих страна дарови стизаше,
господару то бијаше драго,
арагонски кнез му дариваше
ствари скупе и велико благо;

Нешће скупе да прими дарове,
скоро да се јунак увриједи,
него шпанске послуша грофове
кад рекоше шта је по сриједи;

Па он њима уздарје узврати,
пун брод коња злата и дуката,
што на бојном отео је пољу
од Турака и цара Мурата.

Ето тако бјеше браћо мила,
Кастриотић бан се оженио
свом народу да испуни жељу
да би своју лозу продужио.

КРШТЕЊЕ ХАМЗЕ КАСТРИОТА У КРОЈИ

Мурат Коца султан од Једрена
и његова војска опремљена
кренуше се у ратне походе
да прегазе околне народе;
Како књига староставна пише
многе српске земље поробише,
од Босфора до плавог Јадрана
завладаше потомци Оркана.
Стално Турци чинише зулуме,
збјеговима напунише шуме.
У Епиру мира не бијаше
турска сила земље отимаше
пали села, а градове руши
са намјером отпор да угуши;
Кад до Ђурђа глас народа стиже
силну војску скупи и подиже
да околним земљама помогне
и Светиград да баци под ноге;
Из овога утврђеног града
Турска сила околином влада.
Силна војска под Светиград паде

због велике и дуге опсаде,
да град тврди опаше и стеже
и никоме не да да побјеже.
Но ће зимске сачекати дане
да Турцима понестане хране;
Глад ће тешка Турке уморити
капије ће сами отворити.
Што рекоше тако урадише
па Светиград војском оградише
да не може ‘тица да уљеже
а камо ли неко да побјеже.
Један део лагане коњице
до турске су послали границе,
да крстари и добро припази
Муратова сила кад долази.
Други део и елиту своју
Скендербег је вратио у Кроју,
па је већи део распустио
да би људе добро одморио;
Дао им је плату и дарове
па отиде на своје дворове.
Кнежеви га прате и сестрићи,
и Хамза ће Репошев пристићи
из Угарске ђе је боравио,
Хуњадију од помоћи био
са својием одредом ратника
помоћ краљу од његовог стрица.
Сад се ето повратио стрику

који ову користи прилику
да синовца и војску његову
опет врати у вјеру Христову;
Кад је залог код Мурата био
султан га је младог превјерио,
сад се Хамза својој вјери враћа
и његова по оружју браћа:
Срби, Грци, Турци, јањичари,
млади борци и ратници стари;
Пет попова војску је крстило,
па крштење кад се завршило
веселе се опште догодило,
данима се славило и пило.
Кнез је многе добио дарове
за војнике своје и дворове
а од Бога милост и надање
да за Христа свако пострадање,
за крст часни и за вјеру праву
у бесмртност води и у славу.

СМРТ СКЕНДЕРБЕГОВА 1468. ГОДИНЕ

У хиљаду четвртој стотини
а шездесет и осмој години,
сунце зађе и тешко се смрачи,
над Епиром све се наоблачи;
На дворове Ђурђа Кастриота
дијели се јунак од живота,
на умору Ђурђе већ бијаше
и нејаком сину говораше
- О Јоване узданице моја,
ти си сине господскога соја,
од Бранила и Ђеда Јована
па све сине до данашњих дана
за ову смо земљу ратовали
и животе многе за њу дали
и увијек бивали на муци;
Два ти стрика погубише Турци,
и мене су млада превјерили
да би мога баба саломили;
Од туге је умро и несреће,
душа му се умирити неће.
Та времена осташе за нама,

Грб Ђурађа Кастриота Скендербега

ето сине остављам те сама,
нејакога, још ниси стасао
против силе да би ратовао;
Мили сине и надо једина
немој држат вјеру у Турчина,
они ће ти вазалство нудити
и свакако тешко наудути;
Отеће ти земљу и градове
све у име славе Пророкове
и тебе ће сине потурчити
а то ће ми душу намучити
када одем ономе свијету.
Тако збори нејаком ђетету.
- Вран војвода земљу ће водити,
све ће исто ко и до сад бити
он је моја узданица јака
не боји се цара ни Турака;
Градове ће наше утврдити
те ће народ на сигурном бити
сачуваће њиве и ливаде,
све градине, винове заседе
и пашњаке око сваког града
куда наша напасамо стада
и свакога ко на томе ради
да ти народ не умре од глади.
С Млечанима он ће трговати
и приходе држави скупљати:
трговачке таксе и царине

уговори то су од старине.
И још сине да ти кажем ово
када би се родио поново,
све би исто сине урадио
једино се не би превјерио;
Жаовицу још ћу понијети
не даде ми Господ умријети
на мегдану од мача љутога
но на двору крај јединца свога.
Него сине док још касно није
да пут земље кренеш Италије,
код мојега пријатеља дужда
јер он знаде колика је нужда;
Он ће тебе узданице мила
сачувати док добијеш крила,
док ојачаш и зренеш полако,
пружиће ти помоћ свакојачко;
Тамо ћеш се сине намучити
и велике школе изучити
а најтежа животна ће бити,
овој земљи мораш се вратити,
па ћеш моје муке наплатити.
Тако Ђурђе сину говораше
и полако очи затвараше
лагано му свијет замираше,
син нејаки крај њега плакаше.
Кад се срце горостаса смири
тужна вијест брзо се прошири,

Срби жале, Турска се радује
А Европа витеза поштује,
те дођоше са свакоје стране
Кастриота Ђурђа да сахране:
Војсковође, владари, велможе...
жалоснији скуп бити не може,
страшна туга горштаке нагрди
од жалости Љеш проплака тврди;
Цио Епир љуте ране боле
и у цркви Светога Николе,
ко што црква и владике знају
по источном њином обичају
црној земљи т'јело принијеше
а анђели душу узнијеше
до престола Бога Свевишњега,
историја да запамти њега.
Силан јунак онога времена
моћан Србин с' два моћна имена.

КНЕЗ ЈОВАН КАСТРИОТ ДРУГИ

После смрти Ђурђа Кастриота
одбране је нестало његове,
плашећи се турскога зулума
цио народ оде у збјегове;

Син Ђурађев Јован Кастриотић,
што по ђеду име носијаше,
морао је Кроју оставити,
још стасао за рат небијаше;

Па Феранте краљ Напуља Први
удовицу Кастриота зове
да се склони у земљу његову
рад сигурне главе Јованове;

Кад одрасте, ојача и стаса
да се спреми Кроји да се врати
а краљ ће му лично припомоћи
изгубљене земље да поврати.

Дотле нека на Гаргану буду,
Свом имању на морској обали

што Феранте у наслеђе даде
због помоћи да му се захвали,

Коју му је Скендербег пружио
кад са браћом за престо зарати,
па за тешко сачувану круну
добро добрим Скендербегу врати.

Сент Ангело и Сан Гиовани
Јованови градови су били,
од пореза соли и царина
приходе му добре доносили;

Па наследник Ђура Кастриота
добрио је титуле племића
и младом се Ирином ожени,
од деспотске лозе Бранковића;

С њом петоро ђеце изродио,
прелијепе кћери и синове,
него Јован мира не имаше,
Отачаство поробљено зове;

Те хиљаду четири стотине
осамдесет и првога љета,
Мехмед други султан од Стамбола
бјеше спреман ко пушка запета

С Латинима да зарати тврдо,
напуљскога краља да покори,
млетачкога дужда да објеси
и да врата Отрантска затвори;

Да не могу Млеци и Латини
плавог мора бити господари,
него моћна султанова флота
Средоземљем сама да крстари;

Од Босфора, Кипра и Родоса,
до Напуља и до Сардиније,
па његове од мегдана лађе
нико неће моћи да побије;

Но Мехмеда смрт је уграбила
па сукоби око пријестола,
велику су пружили прилику
за Јована сивога сокола;

Те са њиме Лека Дукађини
пут Епира иде на састанак
да кнезови епирских народа
на Турчина подигну устанак;

Још ће Иво помоћ да им пружи
Црнојевић господар од Зете,

пет хиљада љутих устаника
азијатску војску храбро срете.

Три хиљаде бјеше јањичара
а азапа и аскера више,
али то им не помога ништа
од Јована битку изгубише;

Онда Јован на Валону пође
ђе гарнизон турске војске стоји,
чије трупе Отрант опсађују
а хиљада неколико броји;

Ту их разби устаничка војска
коју храбро Кастриотић води
а млетачка и напуљска војска
од опсаде Отрант ослободи.

Ратни су се успеси низали,
но устанак не потраја више
краљ напуљски и дужд од Млетака
са Турцима примирје склопише;

Те мораде Јован Кастриотић
да остави Епир без слободе,
да распусти устаничку војску
и у земљу Италију оде;

И сачека повољну прилику
која треба да му се укаже,
од слободе Отачаства свога
на свијету нема ништа драже.

ЂУРАЂ ДРУГИ КАСТРИОТИЋ И
ВОЈВОДА ДРЕКАЛЕ - РОДОНАЧЕЛНИК
БРАТСТВА ДРЕКАЛОВИЋА

Унук моћног Скендербега,
син Јована Кастриота
и војвода од Напуља
велики је патриота.

Путевима оца крену,
па из родне Италије
оде буну да подиже
ка и његов отац прије.

Турске ланце да раскида
и устанак лично води,
да поможе браћи својој
што не живе у слободи;

Па хиљаду пет стотина
првог лѐта морем пође
и са флотом из Напуља
под бедеме Драчу дође;

Портрет Турађа Другог Кастриота из 1648. г.

Да заузме Љеш и Кјурил
и да Кроју ослободи,
ђедовину да поврати
- велика га жеља води;

А кад дође у Кастрате,
прелијепу дјеву виђе,
бегениса и запреси
- дарива је па јој приђе.

У војводе Кастриота
Запаљено срце гори
и уз наклон господствени
полагано проговори:

- Бог велики створио те
да би само моја била,
срце моје у грудима
за те бије жено мила;

Војвоткиња од Напуља
и контеса ти ћеш бити,
дом и лоза Кастриота
с тобом ће се поносити.

Сиви соко свија гн'јездо
и устанак проширује,

Отачаство ослобађа
- крв јуначка не мирује;

Но га Млеци издадоше,
на бојишту сам остаде
па скадарском Фериз-бегу
за таоца Ђурађ паде;

И његова вјерна љуба
за мало је талац била,
но се неким Божјим чудом
од Турака избавила.

Те побјеже роду своме
а мајка је брижна сrete,
„ђетиња“ јој ћерка бјеше
и ту роди мушко д'јете;

Онда дјете би крштено
и Дрекале доби име,
да га Турци не удаве
морала је бјежат с њиме;

У Безјово село Кучко,
код Никезе од Дедића
да сачува Ђурђевога
тек рођеног сивог тића.

Код Никезе остала је
да са њиме живот води,
чувала је своје дјете
и Никези једно роди.

Кад Дрекале дође снаге
на Косор се настанио,
па је Жија Пералова
кћер лијепу оженио;

Два му сина Мара роди,
понос дому и свом роду
а Дрекала Кучи браћа
изабраше за војводу.

Водио је, судио је
и племену снага био,
док с Николом младим сином
главу није изгубио;

Код језера рикавачког
од Климента обје пале,
но се лоза не угаси
- од Дрекала оста Лале;

Те војводство кучко прими,
Дреца му га Дедин даде,

и тако ће вазда бити
Дрекалови тако раде.

Литература

- Барлети Марин, „Ђурађ Кастриот Скендербег - историја и славна дела кнеза епирског“, Мунгос, Нови Сад, 2018.

- Петар Петровић Његош, „Горски вијенац“, ИП Просвета, Београд; ИШП Обод Цетиње 1980.

- Поповић Марко Миљанов, „Племе Кучи у народној причи и пјесми“, Подгорица 1989.

- Петровић Р. Предраг, „Поријекло Куча - Дрекаловића, према млетачким анализама и докумен-тима; историографска расправа, први део Медеон, Подгорица, 2016.

- Петровић Р. Предраг, „Поријекло Куча - Дрекаловића; Преци Кастриоти и Масареци; историо-графска истраживања; други део, Медеон, Подго-рица, 2016.

Садржај

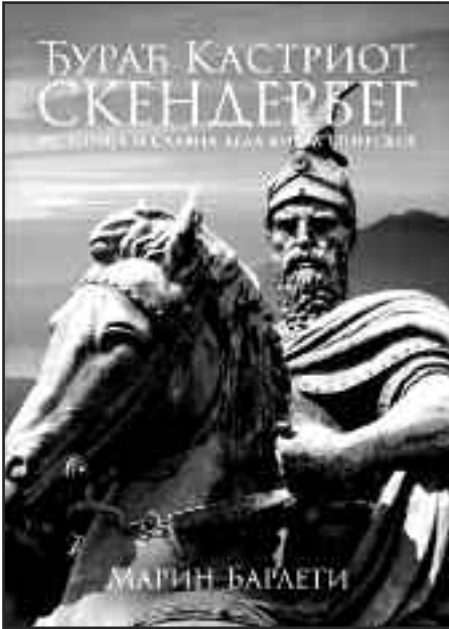
Предговор	5
Родослов Кастриота	17
Кнез Јован Кастриота (1366-1442)	21
Рођење Ђурађа Кастриота Скендербега	26
Скендербегов мегдан са једним Скитом	29
Скендербег (1403-1468)	33
Битка на Морав и заузимање Кроје	39
Сабор епирских кнежева у Љешу	46
Први бој са Балабан Бадер агом	53
Бој на Оронику (1448. године)	57
Женидба Скендербега Кастриота	64
Крштење Хамзе Кастриота у Кроји	70
Смрт Скендербегова 1468. године	73
Кнез Јован Кастриот Други	78
Ђурађ Други Кастриотић и војвода Дрекале - родоначелник братства Дрекаловића	83
Литература	89

О аутору

Радосав (Миланов) Додеровић рођен 15. маја 1957. године у селу Маровцу, општина Медвеђа. Завршио учитељски факултет у Врању, а ради у Сијаринској Бањи где живи са срећном породицом.

Поезијом, епом и гулама задојен је од малена. Написао је мноштво песама. Објављивао је у разним збиркама, часописима и зборницима. Објавио је три епско-лирске збирке у којима је обрадио циклус Немањића на историјској основи.

ПРЕПОРУЧУЈЕМО:

Ђурађ Кастриот Скендербег – Историја и славна дела кнеза епирског, Марин Барлети
Најстарија биографија Скендербега с почетка 16. века. Сјајан и свеобухватан приказ живота највећег јунака 15. века.
185 стр., меки повез, А5 формат (14,5 x 21 см)
Цена: 1200 дин
Наручивање преко телефона: 063/732-7738
www.skenderbeg.rs

Опсада Скадра 1478 – Срби бране стару престоницу, Марин Барлети
Детаљак и изузетно занимљив приказ очевица велике одбране Скадра од Турака у опсади 1478. године.
185 стр., меки повез, А5 формат (14,5 x 21 см)
Цена: 1000 дин
Наручивање преко телефона: 063/732-7738
www.skenderbeg.rs